

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Dorota Toryfter-Szumańska

Zastępca Dyrektora Departamentu Ocen oddziaływania na Środowisko

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Punkt Kontaktowy ds. Konwencji z Espoo w Polsce

Oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym – procedury i praktyka GDOŚ

PODSTAWY PRAWNE

- **Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym**, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110 z późn. zm.).
- **Protokół w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** do Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzony w Kijowie dnia 21 maja 2003 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 180, poz. 1074).
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko** (tekst jednolity) (Dz. U. UE. L. z 2012 r. Nr 26, str. 1 z późn. zm.).
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko** (tekst jednolity) (Dz. U. L 197 z 2001 r. Nr.30 – 37 z późn. zm.).
- **Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym**, podpisana w Neuhausen am Neckar dnia 10 października 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 330).
- **Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Litewskiej o realizacji Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym**, podpisana w Warszawie dnia 27 maja 2004 r. (Dz. U. z 2005 nr 13 poz. 238).
- **Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).

SYSTEM OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

I. Strategiczna
ocena
oddziaływania
na środowisko

II. Ocena
oddziaływania
przedsięwzięcia
na środowisko

Art. 104.

1. Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się w ramach:

- 1) oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o której mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1,
- 2) oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o której mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2, jeżeli postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko nie było przeprowadzane w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- 3) strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu, o którym mowa w art. 46 lub art. 47 ust. 1

- w przypadku stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji przedsięwzięcia albo projektu.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się również na wniosek innego państwa, na którego terytorium może znacząco oddziaływać przedsięwzięcie albo realizacja projektu.

◀ ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE

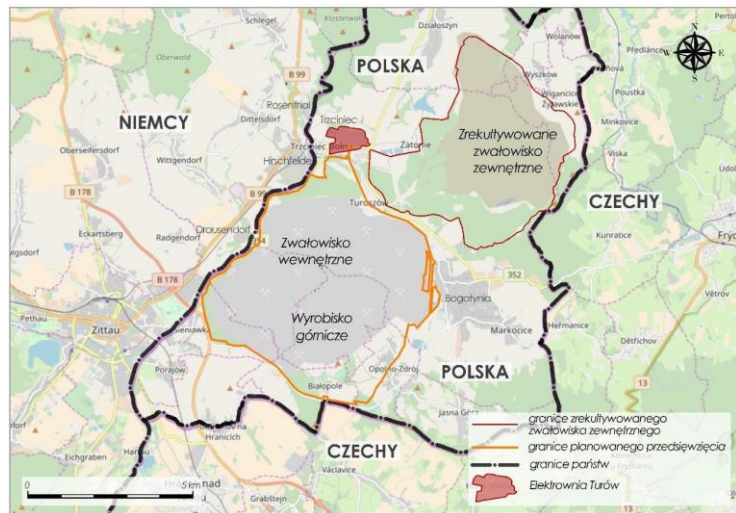
„oznacza jakiekolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony”

Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110 z późn. zm.).

TRANSGRANICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- zapobieganie, ograniczanie i łagodzenie wszelkich znaczących negatywnych skutków transgranicznych na środowisko
- zrównoważony rozwój poprzez promowanie międzynarodowej współpracy w ocenie prawdopodobnego wpływu proponowanej działalności na środowisko
- zapewnienie równych praw społeczeństwu każdej ze Stron
- zapewnienie, że uwagi i sprzeciwy zostaną przekazane właściwemu organowi i zostaną uwzględnione w ostatecznej decyzji
- prawo do dialogu, uczestnictwa i konsensusu, w tym w sprawie rozwiązań alternatywnych
- Konwencja z Espoo jest stosowana, gdy wszystkie opcje są nadal otwarte
- propozycje działań łagodzących oraz kompensacji również w kontekście innego państwa
- suwerenne prawo do realizacji projektu

Źródło: Raport o oddziaływaniu na środowisko. Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów. PGE GiEK S.A. Oddział KWB Turów. Bogatynia, lipiec 2019

➔ Strona pochodzenia zapewnia, że zainteresowane

Strony są
powiadomione o wszelkich proponowanych działaniach
które mogą spowodować znaczące negatywne
oddziaływanie transgraniczne

Powiadomienie jest konieczne, chyba że można wykluczyć znaczący negatywny wpływ transgraniczny.

Ostateczna decyzja

Ostateczna decyzja powinna zostać przekazana Stronie narażonej wraz z uzasadnieniem i rozważaniami, na których została oparta z uwzględnieniem suwerennych praw

Strona narażona

 potwierdza powiadomienie

Brak terminowej odpowiedzi może być rozumiany jako brak chęci uczestnictwa.

Strona pochodzenia

➡ Strona pochodzenia finalizuje planowaną działalność z uwzględnieniem oceny oddziaływania na środowisko, uwag otrzymanych w wyniku konsultacji transgranicznych

Strona pochodzenia

- przygotowuje dokumentację oos
- przedstawia do skomentowania władzom i opinii publicznej Strony narażonej

Udział społeczeństwa

W oparciu o dokumentację **zainteresowane Strony** powinny konsultować się ze sobą, w tym w sprawie rozwiązań alternatywnych, łagodzenia skutków i monitorowania oddziaływań

Źródło: OSCE and UNECE <https://www.osce.org/files/f/documents/4/5/488110.pdf>

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym stanowi część strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której przedmiotem są:

projekty dokumentów realizowane przez stronę polską:

➤ **projekty dokumentów z zakresu zagospodarowania przestrzennego**

(koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań

i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego, strategie rozwoju regionalnego)

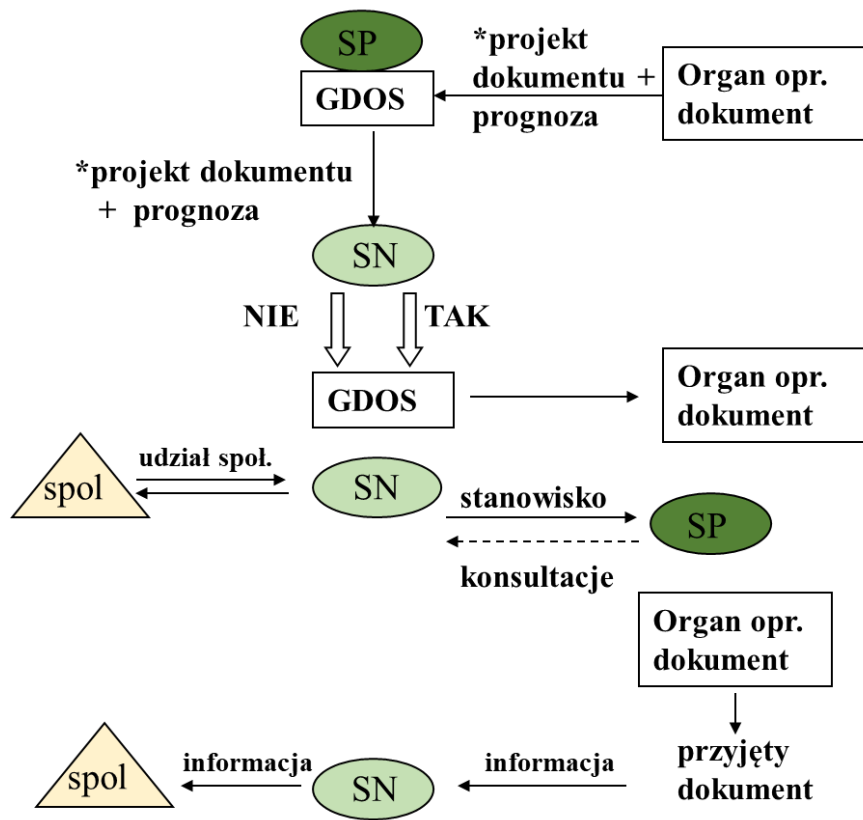
➤ **projekty polityk, strategii, planów i programów sektorowych** w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu

➤ **projekty dokumentów innych niż wyżej wymienione, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000** jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony

➤ **inne**

w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzące z terytorium Polski (RP – strona pochodzenia)

projekty dokumentów realizowane przez inne państwo, w wyniku realizacji których może wystąpić oddziaływanie transgraniczne na terytorium Polski (RP – strona narażenia)

Polska – strona pochodzenia

SP - strona pochodzenia

SN - strona narażenia

GDOS - Generalny Dyr.

Ochr. Środ.

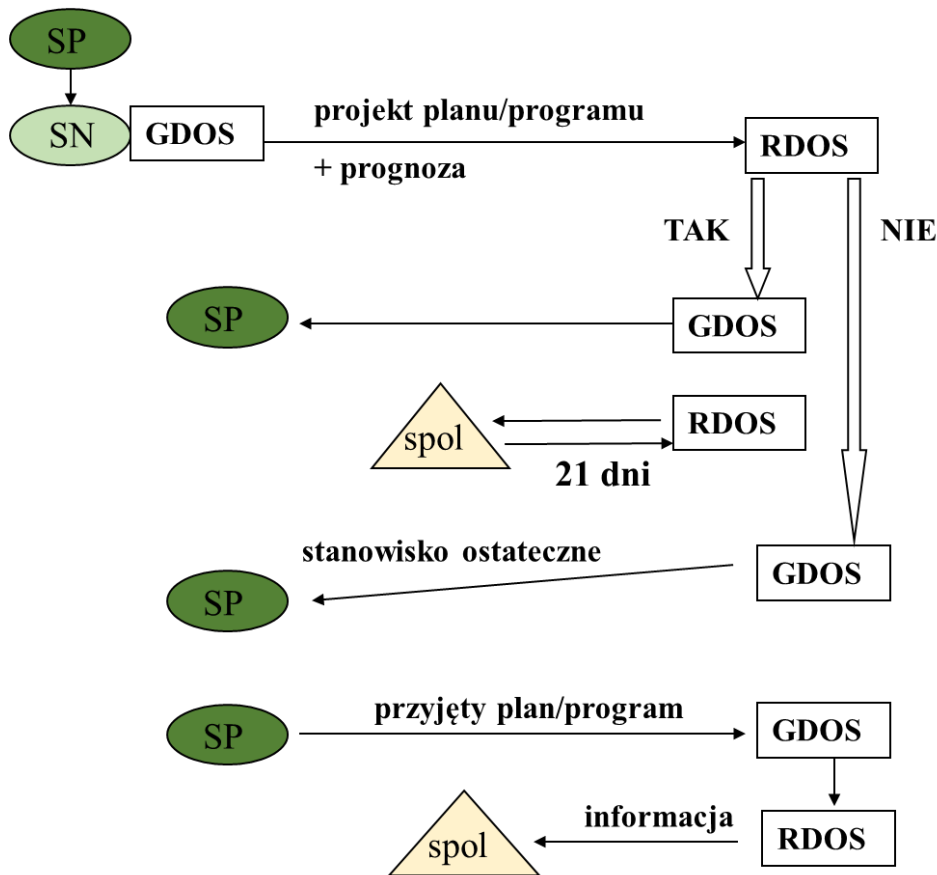
Organ opr. dokument –

organ opracowujący

dokument

spol - społeczeństwo

* z tłumaczeniem

Polska – strona narażenia

SP - strona pochodzenia
SN - strona narażenia
GDOS - Generalny Dyr. Ochr. Środ.
RDOŚ - Regionalny Dyr. Ochr. Środ.
spol - społeczeństwo

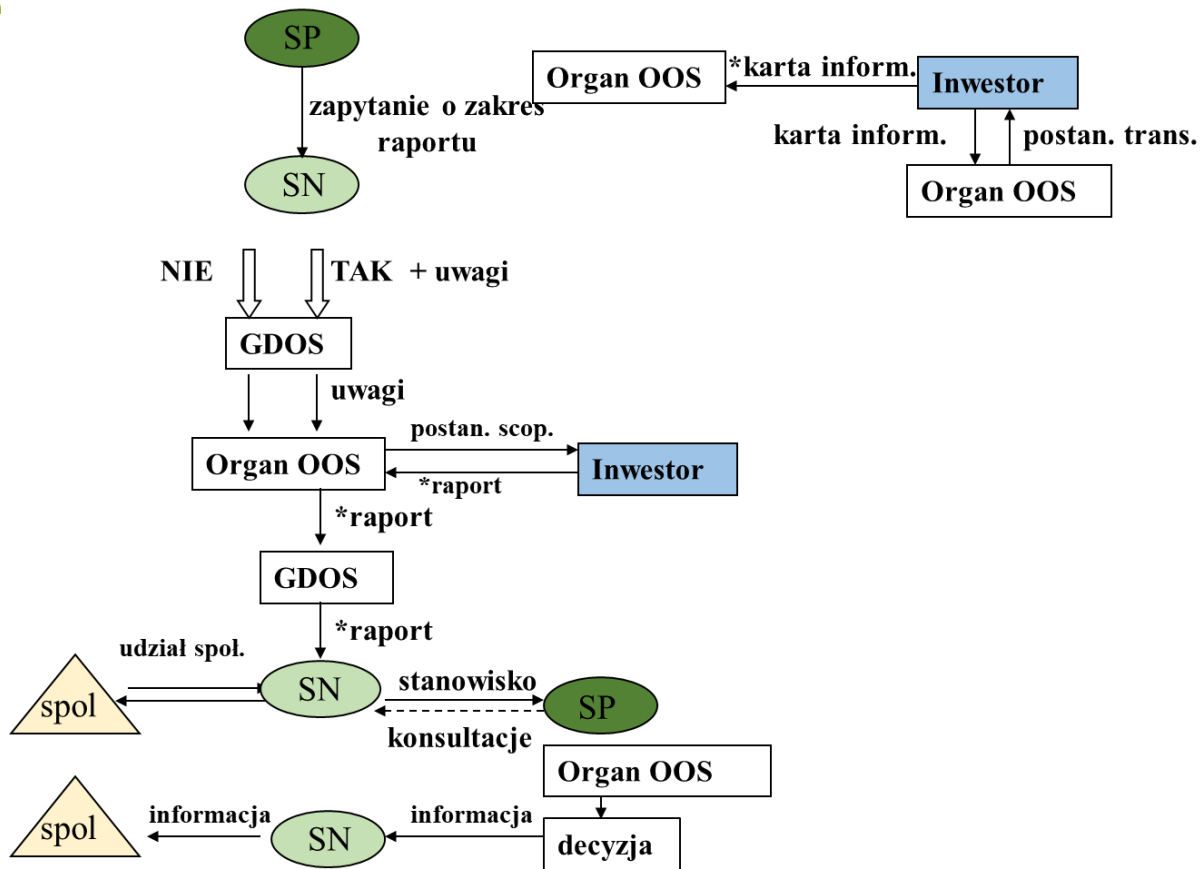
OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO W KONTEKŚCIE TRANSGRANICZNYM STANOWI CZĘŚĆ PROCEDURY W RAMACH OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, KTÓRĄ PRZEPROWADZA SIĘ W PRZYPADKU REALIZACJI:

przedsięwzięć planowanych przez Stronę polską (tzw. I grupa tj. mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i tzw. II grupa tj. mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko) objętych:

- decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach
- decyzją o pozwoleniu na budowę, decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego – jeżeli w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie była przeprowadzona ocena

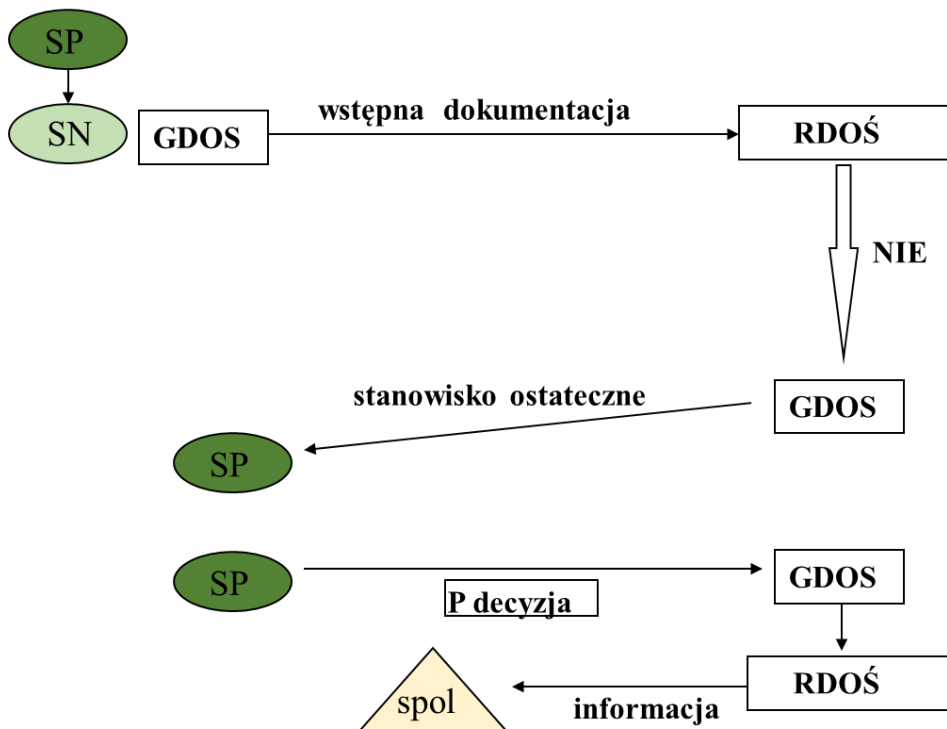
oraz mogących oddziaływać transgranicznie na inne państwo (RP – strona pochodzenia)

- przedsięwzięć planowanych przez inne państwo, mogących oddziaływać transgranicznie na terytorium Polski (RP – strona narażenia)

Polska – strona
pochodzenia

SP - strona pochodzenia
SN - strona narażenia
GDOS - Generalny Dyr.
Ochr. Środ.
Organ OOS - prowadzący
postępowanie oos
spół - społeczeństwo
* z tłumaczeniem

Polska – strona narażenia

SP - strona pochodzenia
SN - strona narażenia
GDOS - Generalny Dyr. Ochr. Środ.
RDOŚ - Regionalny Dyr. Ochr. Środ.
spol - społeczeństwo

- uzyskanie dodatkowych opinii ekspertów zagranicznych i weryfikacja dokumentacji (zapewnienie spełnienia standardów krajowych i międzynarodowych przy opracowywaniu dokumentacji)
- zapewnienie transparentności i uzyskanie akceptacji dla podejmowanych działań (znaczące ograniczenie lub uniknięcie konfliktów międzynarodowych)
- redukcja ryzyka - uzyskanie dodatkowych opinii ekspertów zagranicznych i weryfikacja dokumentacji (zapewnienie spełnienia standardów krajowych i międzynarodowych przy opracowywaniu dokumentacji)
- zapewnienie transparentności i uzyskanie akceptacji dla podejmowanych działań (znaczące ograniczenie lub uniknięcie konfliktów międzynarodowych)
- redukcja ryzyka związanego z opóźnieniami proceduralnymi (przystąpienie kraju na wniosek, wczesna identyfikacja konfliktów społecznych i punktów spornych)
- prowadzi do intensyfikacji współpracy dwustronnej
- spełnienie warunku niezbędnego do uzyskania funduszy unijnych
- daje Stronie narażonej możliwość wpływania na warunki realizacji planowanego przedsięwzięcia

Najczęściej zadawane pytania

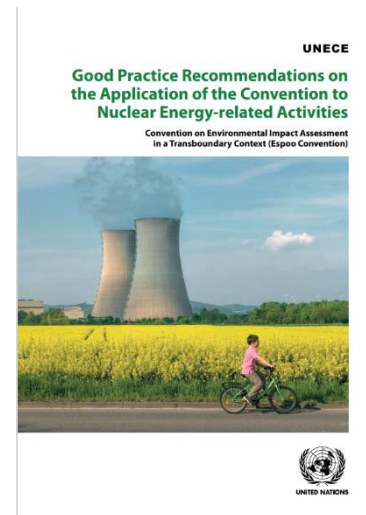
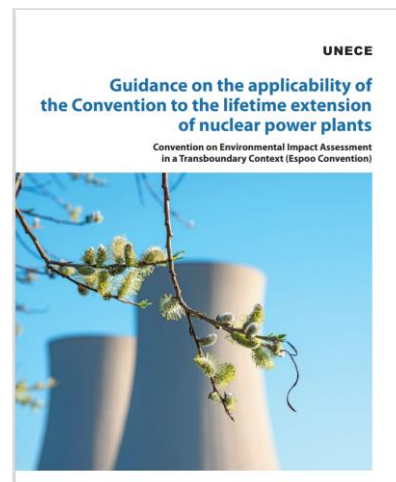
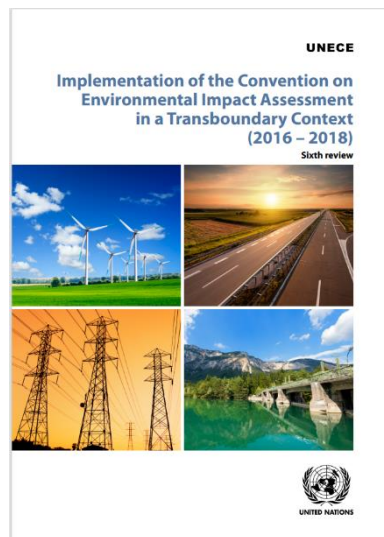
NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA

- czy jeśli dokument strategiczny zawiera inwestycje, które już miały ocenę środowiskową w tym transgraniczną to można już nie robić oceny (w tym transgranicznej) na etapie sooś?
- kiedy powiadamiamy Stronę narażoną
- czy jeśli z KIP nie wynika możliwość wystąpienia oddziaływania transgranicznego to nie będzie postępowania transgranicznego?
- czy w KIP wystarczy stwierdzenie, że nie przewiduje się oddziaływań o charakterze transgranicznym?
- co jeśli Strona narażona wymaga dłuższego monitoringu niż jest przyjęte w Polsce?
- ile trwa postępowanie transgraniczne ?
- kiedy DSU jest ostateczna jeśli było postępowanie transgraniczne
- czy Strona narażona może nie zgodzić się na przedsięwzięcie?

WYTYCZNE/PORADNIKI/REKOMENDACJE KONWENCJI Z ESPOO

<https://unece.org/publications/environmental-assessment>

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA
Al. Jerozolimskie 136; 02-305 Warszawa
www.gov.pl/gdos

